

Florence Nightingale in vogelvlucht (1820-1910)

Ziekenverpleging

Op 12 mei 1820 wordt in het Italiaanse Florence de dochter van de Engelse familie Nightingale geboren. De baby krijgt de toepasselijke naam van 'Florence'. Ze groeit op in Engeland en krijgt als dochter van zeer welgestelde ouders een degelijke opvoeding. Dat is gebruikelijk in deze kringen. Al heel jong maakt Florence er gewoonte van haar gedachten op papier te zetten en al die notities te bewaren. Zo schrijft ze op 7 februari 1837: "I heard the voice of God, He called me to His service". Hierna voelt ze zich geroepen tot Zijn dienst, hoewel het haar niet precies duidelijk is wat die dienst nu eigenlijk inhoudt. Dat wordt het haar wel, als zij in 1850 de Diaconessengemeenschap in Kaiserswerth (Duitsland) bezoekt en daar ds. Fliedner en zijn vrouw Frederieke ontmoet. Deze vinden het 'door God geroepen zijn' een voorwaarde voor een goede ziekenverpleging en Florence begrijpt ineens haar roeping. Dat gaat allemaal niet gemakkelijk. Van een dame in die tijd wordt immers verwacht dat ze huwt en een trouwe echtgenoot en moeder wordt. Daar heeft Florence helemaal geen zin in. Ze krijgt grote ruzie met haar ouders, maar laat zich niet van de wijs brengen. Ze wil en ze zal iets doen aan de erbarmelijke ziekenverpleging.

Krimoorlog

En dan krijgt Florence de kans van haar leven: er breekt oorlog uit op de Krim en de Engelse soldaten sterven bij bosjes. Het Engelse vaderland is diep geschokt en schreeuwt om iemand die al die problemen daar eens even goed aanpakt. Maar wie moet dat nu doen? Wie heeft ervaring, gezag en overwicht genoeg om die ellende te veranderen? Dan valt de naam van Florence Nightingale, die eigenlijk precies voldoet aan al die eisen. Ze wordt gevraagd door de minister van oorlog en ze gaat. Maar niet nadat ze een groep van 38 vrouwen met verpleegervaring om zich heen verzamelt die met haar mee gaan. Ze vertrekken per schip naar Scutari aan de Bosporus, tegenover Istanbul. De situatie die zij daar aantreft bij aankomst is onbeschrijflijk. Een kazerne doet dienst als hospitaal, maar er is geen water, het sanitair is slecht en vervuild, keukens ontbreken, artsen en verpleegkundigen zijn er nauwelijks. En vanwege een ongelofelijk slecht georganiseerd Engels leger, stromen de gewonden binnen. Dag in dag uit. Uit deze chaos weet Florence een hospitaal te scheppen, waar de gewonden een menswaardige verzorging ontvangen. Zelf is ze dag en nacht in touw en haar bijnaam, door de gewonden bedacht, 'The Lady with the Lamp', illustreert hoe zij wordt gewaardeerd. 'Wij konden haar schaduw wel kussen, als die over ons heen viel', schreef een oud-patiënt uit Scutari. Het werk van Florence en de 38 vrouwen die ze uit Engeland had meegenomen, had succes. Het sterftecijfer liep al snel terug van 40% naar 2%. Deze cijfers zijn bekend omdat Florence die zelf noteerde. Zij gaf zichzelf en anderen inzicht in de situatie door statistische gegevens te verzamelen. Later, toen ze die cijfers moest presenteren, maakte ze dit nog wat duidelijker door kleuren en grafieken te gebruiken. Ze was hierin zeer vernieuwend!

Notes on Nursing

eer terug in Engeland ontvangt zij als dank voor het vele werk een bedrag aan geld, dat zij besteedt aan de oprichting van de eerste verpleegstersschool in Engeland, bij het St. Thomas Hospital (1860). Florence onttrekt zich wegens gezondheidsproblemen al snel na haar terugkeer aan het openbare leven. Het is niet precies bekend wat ze mankeert, maar recent historisch onderzoek wijst uit dat ze een post-traumatisch-oorlogssyndroom moet hebben gehad. Wat ze gezien en meegemaakt heeft op de Krim, heeft ze nooit kunnen verwerken. En dus verblijft Florence vanaf 1856 vooral binnen, op de divan. Vanuit haar kamer correspondeert zij, organiseert zij en vecht zij verder voor een betere gezondheidszorg zowel voor burgers als voor militairen. In 1859 schrijft ze al haar kennis op in de bestseller 'Notes on Nursing'. Binnen een paar jaar is dit hét internationale handboek voor ziekenverpleging. Dit boekje bevat de principes van een goede ziekenverpleging en wie het nu leest, merkt hoe knap het is geweest om al in de 19de eeuw zo vooruitstrevend over ziekenverpleging en de opleiding voor verpleegster te denken. Op basis van dit kleine werkje wordt Florence Nightingale de 'grondlegster' van de moderne ziekenverpleging genoemd.

Meer weten?

Florence Nightingale Instituut: www.fni.nl

Kijk voor meer over Florence Nightingale op <http://www.fni.nl/florence-nightingale-1820-1910>